Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV — Reus, Dimecres 13 de Septembre de 1899 — Núm. 3.362

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Réus, un mes. . . . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . . » 7
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son les millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de . . . **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de

A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior—Id. de peix—Cascos d' arengada pera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms
y á Reus Vilá, núm. 3.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.
Los Motors de corrent continua á la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilíssim maneig, ventatjes difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian á voluntat, las velocitats mínima á máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Pera 'l día 2 de Novembre próxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y 's graban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., á meytat de preu. Gratis la colocacio en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 23.—REUS.—LLOVERA, 23.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre á preus molt reduhits.

VERDADERA GANGA

Se ven la casa propia de don Salvador Navarro, carrer de Sant Vicens Alegre, número 25. Consta d'un gran magatzém, celler, corral, descobert, pou, tres pisos y terrat; se donará baratíssima. S' admeten proposicions ara que está aquí son propietari qui cambia son domicili á Tarragona.

Secció doctrinal

DISCURS

d'en Joseph Franquesa y Gomis

Vis-President de la «Unió Catalanista», llegit en la festa inaugural de la Agrupació Catalanista de Targa.

La Junta Permanent de la «Unió Catalanista», galantment invitada á la festa patriótica que s' está celebrant, saluda ab entussiasme á la nova Agrupació de Targa, digna germana de tantas y tantas altras, com han brotat y van encare brotant per tot Catalunya per declarar per tot arreu ab veu alta que ja ha arribat la hora del despertament de nostra pátria.

Mes al felicitar y abrassar com á companys benvinguts á tots los socis que forman la naixent Agrupació, permeteume que jo, lo menos significat dels individuos de la Junta, vos fassi una excitació general á tots vosaltres, targarins, perque aneu á acoblarvos sota la santa bandera que avuy desplega al vent aquesta valenta avanguardia del Catalanisme.

Lo que ella 's proposa, lo que 'ns proposém tots nosaltres, ja ho heu sentit per boca d'oradors elocuents y entussiastas y ab vostres aplausos hi heu mostrat vostre assentiment. Las nostras aspirrcions y 'ls nostres esforsos que s' han encaminat fins are á lograr per temps més ó menos indefinit lo renaixement y la grandesa de Catalunya, avuy las circunstancias han cuytat á condensarlas en una fórmula molt més clara, concreta y apremiant: avuy se reduheixen á la unió de tots los catalans pera conseguir lo deslliurament de la nostra mare, víctima injusta d' una sort contraria y lligada al rem d' una galera pedrida y que amenassa anársen á fons.

¡Ay de tots si no juntém nostras voluntats y, arronsant altra vegada las espatllas devant de las imposicions estranyas, no tením prou energía per saber entendre y declarar tots plegats que de casa nostra som nosaltres y ningú més los que 'n podém disposar! ¡Ay de tots si no 'ns refém aviat fugint de la atmósfera corrompudá en que 'ns ha tancat la malehida política de tots los partits espanyols fins á respirar los ayres nous d' un vida lliure y autónoma!

Perque, seríau capassos d' esperar la salvació desitjada de las decisions dels ministres y dels acorts dels parlamentaristas de Madrid? Las derreras sessions de las Corts actuals son prou y massa pera treure tota esperansa en aquest sentit.

Semblava que després dels afontosos desastres y las ignominiosas derrotas que hem sofert com á consecuencia natural del anterior sistema, havía de promoure en qui tingués un dit de front una reacció universal en favor d' unas reformas que deturessin la descomposició d' aqueix estat impossible. Y tots sabéu á que han tingut l' atreviment de deduhir la feyna aqueixas Corts. Una tanda d' insults tabernaris contra 'ls catalans y contra 'l Catalanisme, llensats per gent que te'l dret de parlar de tot sense haver lograt en tota sa vida saber de res y expressat ab un llenguatje aprés á las plassas de toros; una infeither mossegada als tenedors del Deute sense péndrer la pena d' avisarlos, ab lo qual no hi ha que dir com quedará 'l crédit d' un Estat que quan deu paga lo que li dona la gana; una amenassa d' escanyar als contribuyents ab lo dogal d' nous impostos, tan irritants, que sols lo que s' ajupi á pagarlos se 'ls ben mereix, y per fí de festa, per *saynete* digne d' aqueixa llastimosa farsa, l' acort de posar entre 'ls noms ilustres que decoran la sala lo de duas glorias nacionals, intangibles com tantas altras, perque si se las toca canben [illegible] germans b... dels escriptors més buyts y més inflats y un dels estadistas més ridícols d' aquest sigle, y 'l d'en Cánovas, un home tan enfatuat y tan imprevisor com l' altre, un dels causants d' aqueixa derrera guerra imbécil y l' odiós destructor de las veneradas llibertats de la Basconia. Veusaquí 'ls portentosos remeys que s' han sabut trobar pera sortirnos del horrible conflicte en que 'ns trobém. No, no, volguéu cercarlo aqueix remey en los polítichs que 'ns gobernan ni en los que 'ns volen gobernar. Lo mal que patím nos l' hem de curar nosaltres mateixos, perque 'ns lo coneixém molt millor que ells. O 'ns treuhen d' aquest desgavell los principis catalanistas, ó 'ns enfonzém plegats ab aqueixa nació desventurada que se 'n vá.

Aqueixos principis revifadors son los que avuy aquí heu sentit. Contribuhir á las cargas del Estat d' una manera equitativa y justa y no subjecta als capritxos d' un ministre, sino á nostra voluntat, perque aquí 'ls diners nos costan molt de suar y no han de servir per donar greix als que no travallan ni per fondres ab las sevas disbauxas; sostenir un exércit voluntari y abolir la indigne esclavitut dels soldats forsosos, logrant á la vegada que las reservas serveixin á Catalunya y que no sia com ara arrebassat nostre jovent per durlo á guardar unas terras d' Extremadura ó d' Andalusía en las que no hi tením res que fer; fernos las lleys regionals nosaltres mateixos y obtenir que 'ls encarregats d' aplicarlas nos entengan lo mateix que tots los empleats; declarar, en fi, llengua oficial la catalana, aqueixa llengua estúpidament motejada de dialecte y que nosaltres tením dret que se 'ns respecti y no se la insulti com ara, perque es propi de gent mal nascuda fer befa dels idiomas que Deu ha comunicat als pobles y perque nosaltres que tením per tan noble y tan digne al castellá parlát á casa seva, com al francés ó al rus en la seva terra respectiva, aborrim las llenguas imposadas y la maltractém tant com podém quan per forsa hem d' escupirlas. Veusaquí lo que volém y lo que no 'ns cansarém de predicar al poble.

Lo programa ni es nou ni fill de cap partit que vol fer mérits per guanyar. No hi ha cap catalá que interiorment no se senti catalanista. Lo que hi ha es que molts ho son no més á estonas, quan un tribut exagerat los balda, quan los roban lo fill ó quan una de las brutals fuetadas del centralisme los fa pujar la rojor á las galtas: y lo que convé es serho sempre, á tothora, constantment á punt de rebutjar las ofensas y per defensarnos victoriosament d' aquestos atachs.

Aumentéu, donchs, las filas y seguiu las indicacions de la vostra «Agrupació Catalanista» que ara es obra 'ls brassos. Los seus benemérits fundadors son gent ben honrada y d' aquella que ab orgull podéu anar al seu costat. Forman part, com nosaltres mateixos, d' aqueixos *somniadors* y *criminals* que encare

creuhen que Catalunya pot viure ab vida propia; d' aqueixos *cuatro locos* omplerts de fàstichs per los historions de la política més plena de llot que han vist los temps moderns; aquells *locos* que son nom los fa petar las dents de ràbia perque constituheixen una acusació de que no s' havían dat may compte.

De temps los ve á aquella gent tenir per boig al sentit comú. Boig fou aquell genovés que 'ls hi mostra 'l camí d' América y mentres per una part aquell «pobre loco» los hi guanyava, per l' altra, ells, los *savis*, no han parat fins á saberlo perdre. Aixis nosaltres, los *locos*, profetisarem lo fí funest de la guerra de Cuba y ells, los *savis*, encara ab prou feynas se 'n donan compte y continúan per lo mateix camí d' avans fins que haurían dut al poble á la desesperació.

Lleyda que es una de las provincias catalanas ahont més arrapat hi está 'l caciquisme. Lleyda que te la mejor part de representants, que no la representan per res perque ni la entenen, te 'l deber d' empararse ab lo catalanisme, si vol d' una vegada espolsarse la fastigosa terenyina ab que 'ls goberns centrals l' han embrutada.

Siau donchs, oh targarins, una de las avansadas que la regió de Lleyda, al despertar, ofereix en honor de la mare pátria. Aplaudiu, com aplaudeixen totas las societats patrióticas de nostra terra á la «Agrupació Catalanista» que tan generosament surt á proclamar los únichs principis salvadors. Y al aplaudirla avuy no no feu per oblidaria demá, sino per atendre per sempre més á sos sanitosos consells. Ella, ab la bandera desplegada os mostrará desde avuy lo camí de la salvació de Catalunya. Si sou bons catalans, seguiula.

HE DIT.

Nostras aspiracions

Encarque ab claretat hem exposat sempre lo fí de nostras aspiracions, que es la reintegració á Euskalerría de sa personalitat política en armonía ab sa historia, avans d' arribar al fí es menester coneixer los camins que á éll deuhen conduhirnos, ó en altres termes, los procediments que haviam de seguir pera alcansar lo terme de nostras aspiracions.

La determinació d' aquets punts d' un programa sería tasca difícil y tal vegada ingrata, per la diferencia de criteris á que hauría de donarse lloch, en tota aspiració nova, pero la que nosaltres sustentém, á pesar de ser considerada novíssima per molts, es tan antigua en lo país, que en sa constitució escrita, coneguda ab lo nom de *Legezarra* se consignan ben clarament tots aquets procediments, y á ells nos ateném com medis directors pera alcansar lo fí tan desitjat.

Basats en la soberanía dal poble vasch, ningú 'ls pot modificar no sent lo mateix poble constituhit en així ho faría sens dubte, armonisant las necessitats manifestadas per la experiencia del temps; pero entenguis bé: qualsevol modificació de la Lley Vella que no tinga la sanció del poble vasch reunit ab arreglo á sas lleys, careix de la autoritat necessaria pera son legal acatament.

D' ahont se deduheix que nostres procediments los tenim trassats ab tota claretat, y no poden ser modificables, si obrém ab llógica, no sent per la llegítima representació del poble.

La missió del partit nacionalista vasch es avuy, per consegüent, educar á aqueix poble dissipant de son cervell «añejos» errors; ferli compendre lo que fou, las vicisituts perque ha passat, la ambició de sos Senyors, que ha sigut una de las causas principals de la confusió de sa historia; lo predomini que ha existit dels interessos particulars sobre 'ls generals en lo maneig de la cosa pública; que si un dia promulgá una constitució anomenada Lley Vella, fou perque tingué dret pera aixó; que aqueix dret no s' ha extingit, donchs si de fet no existeix, no es degut á la voluntat del país, sino á circunstancias fortuitas basadas en la forsa bruta, cuals consecuencias jamay foren aceptadas en forma solemne y formal, qual era precís pera la extinció del dret del poble.

D' aquesta manera s' anirá formant la opinió verdadera, avuy tan necessaria, donchs han sigut de tant bulto los errors passats, tant en la doctrina com en los procediments, que pera que 's vegin borrant de la imaginació popular, es precís temps, constancia en la propaganda, vigor en las paraulas, pera interessar las adormidas fibras de molts cors; exemple en l' obrar, pera demostrar lo desinterés individual y 'l verdader amor al país; cautela en la elecció de moment, pera la consolidació de la obra realisada, y talent y sagacitat en los medis elegits, pera que cada dia sian més amplis los horitzonts del camp de la propaganda.

Conseguida la formació de la opinió, que nosaltres considerém la única salvadora, hem realisat la principal part de nostra obra; després d' aixó 'l país decidirá de sos destins en la forma histórica de sempre, y segurament de manera que no s' apartará de sas tradiccions, puig que 'ls travalls de propaganda li han fet compendre ab tota fidelitat lo camí que deu seguir.

Es un axioma que sense opinió no 's va á cap part bona, y tant es així, que estém segurs, que donada la situació del País, á pesar de lo molt que ha guanyat d' alguns anys á aquesta part, falta encare tant que travallar en favor del nacionalisme vasch, que si avuy se reunissin lliurement sas Juntas pera acordar lo pervenir d' Euskalerría temeríam que 'ls acorts que en ellas s' adoptessin fossin contraris á la historia, conveniencia é interés del País.

Per consegüent, lo fí inmediat del partit nacionalista es la propaganda dels drets históricbs d' Euskalerría y 'l portar al poble lo convenciment de que la implantació avuy d' aqueixos drets no es obra impossible y que resultaría la única beneficiosa y justa pera 'l porvenir del país; que pera la implantació d' aquets drets té programa perfectament definit y sancionat per la suprema autoritat que dona á tota obra humana la voluntat del poble que la forma.

Avans hem dit que en aquets últims anys s' ha fet molt en aquest sentit, pero que encare falta molt que fer es una veritat inconcusa: més també es molt cert, que si per la mostra devém jutjar la obra, meritíssima y de grans esperansas es la del partit nacionalista vasconga', que comptant en un principi ab escassos elements ha fet una verdadera revolució en gran part de la opinió pública, dissipant en poch temps errors inveterats y educant á la juventut en los principis salvadors de la tradicció é historia vascas, é infund n la un entranyable amor á Euskalerría, amor superior á tots los amors, com succeheix sempre en los que saben sentir y estimar.

Si prosseguím nostre travall ab l' ardor y entusiasme com fins aquí ho hem verificat, no cap dubtar que 'l nacionalisme vasch no solament es una esperansa segura sino que més bé constitueix un present real y positiu quals resultats s' han de tocar en tots los ordres de la vida política del País.

No obstant, lluny d' engreirnos ab nostres triomfs devém mostrarnos rezelosos y travallar, si cap, cada vegada ab més afany fins estar persuadits de que la inmensa majoría del País pensa com nosaltres pensém, y tenir la seguritat de que en qua'sevol temps que 's reunís lo poble en lliure Assamblea pera regir sos destins, la inmensa majoría de sos representants obraría de conformitat ab los principis nacionalistas.

(De *Euskalduna*).

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 12 de Setembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obser. particular
9 m.	757	80	'	5'1	Ras	
3 t.	757	73				

Horas d'observació	TEMPERATURAS Máxima		TEMPERATURAS Minim.	TEMPERATURAS Ter. tip.	VENTS direcci.	NUVOLS classe	NUVOLS can.
[illegible]	Sol.	40	18	26	S.	Cumul	0'3

Cridém l' atenció del digne president de la secció d' Almotecenia de nostre Municipi sobre 'l cumpliment del plech de condicions baix lo qual se tragué á subasta pùblica lo pés dels carros y de las garrofas, donchs sabém de bona font que 'l contractista no ha ingressat cap diner fora del dipósit pera pendre part en la subasta.

Y com siga que ja té subarrendats altres serveys y que ab aquesta conducta 's perjudican ab unas 80 pessetas mensuals los interessos comunals, creyém es del cás s' exigeixi lo prompte cumpliment de ditas bases.

No dubtém del zel de la secció d' Almotecenia que fará fer lo corresponent dipósit y designará 'l lloch hont s' ha de colocar la nova báscula que segons lo mentat plech de condicions ve obligat á posar en un dels més céntrichs punts de la ciutat.

—

Hem tingut ocasió de veure un plafó decoratiu degut al pinzell del distingit pintor reusench en Ramon Casals, director de la «Academia Fortuny», y destinat, segons nostres informes, á una de las habitacions del senyor marqués de Vallgornera.

Representa dit plafó la primavera y l' amor: la figura que simbolisa la primavera es la que sobressurt de l' alegoria y está representada per una joveneta que escampa las primeras flors. L' actitut y l' expressió d' aqueixa figura están resoltas d' una manera magistral, sobre tot los dificilíssims escorsos d' un bras y d' una cama, essent notable també l' ambent de que apareixen rodejadas las figuras, semblant talment que surin entre núvols.

El Cupido y demés infantons que constituheixen lo plafó son també molt remarcables, haventse resolt felisment en ells, posicions y escorsos bastant atrevits.

Felicitém una volta més al conegut artista senyor Casals per sa obra, y desitjém que la conducta del senyor marqués de Vallgornera tingui forsa imitadors per bé del art y dels artistas.

—

Degut al excés d' original no 'ns fou possible publicar la carta «Desde las Borjas» que ressenya la Festa major d' aqueix poble; ho fem avuy creyent que nostres lectors ho veurán ab gust ja que fou molt numerosa la colonia reusenca que passá allí aquets derrers dias.

—

Se convoca á tots los propietaris y agricultoes á una reunió que tindrá lloch demá dijous á las nou de la nit en lo local de «Santa Llucía» pera tractar del assumpto dels guarda rurals.

—

Segons tením entés alguns ciclistas de Tarragona pendrán part en la gran retreta ciclista que se celebrará á nostra ciutat, d' acort ab lo Club Velocipedista, durant las próximes firas y festas que s' están organisant.

—

Si avuy se reuneix suficient número de senyors regidors, nostre Exom. Ajuntament celebrará sessió de primera convocatoria.

—

Escriuhen de Barcelona:

«Ahir nos sorprengué, al anar á visitar l' estátua del valent conceller en cap En Rafel de Casanova, que portés una corona de llorer ab una cinta catalana, que duya inscripcions inllegibles. Alguns catalanistas moguts per son amor y veneració envers aquell valent debían haverli posada. Serveixi aquella corona pera llorejarli las glorias que defensant la patria tingué, y fassi Deu que son exemple inspiri als que travallan pera la salvació de nostra estimada y desgraciada patria.

—

Los Gremis de Barcelona continuan rebent valiosas adhessions de particulars, de Associacions de importants pobles de dins y fora de la provincia y de propietaris de fincas rústicas y urbanas.

—

Lo diumenge, al port de Tarragona, fou atmés á lliure *plàtica*, després de sofrir 24 horas d' observació, lo vapor inglés «Granada» per haver tocat á Oporto avans de carregar á Cardiff.

—

L' Alcalde de Barcelona ha rebut una extensa carta dels comissionats de l' Ajuntament á Oporto, Doctor Ferrán, Grau y Viñas, comunicant las sevas impresions de l' arribada á Portugal.

Segons ellas, la rebuda que tant á Lisboa com á Oporto los hi han fet las autoritats políticas y administrativas, y 'ls centres y entitats científicas ha sigut excelent, sent com á nota general molt admirada la conducta del nostre Municipi, ja que Barcelona ha sigut la única municipalitat d' Europa que ha enviat delegats á la ciutat empestada pel estudi d' aquella malaltía.

Diuhen los metjes catalans, en la esmentada carta, que s' ha constituhit á Oporto una Comissió médica, de la que forman part, y que tindrá per objecte l' estudi de la utilitat profiláctica, ó siga com á medi preventiu, que pot tenir el suero antipestós. Re atan que la impresió rebuda per ells á Oporto, es dolenta, y no precisament pel número d' atacats que es poch, sino pel aspecte de la població que es esferehidor, ab moltas botigas tancadas, los carrers plens de captayres, y un ambent de miseria que aclapara. A n' aquest estat de cosas pot ser, en part, efecte de certas rigurosas midas de aislament presas y que al dificultar las transaccions mercantils y la vida d' una ciutat tenen que empitjorar lo seu estat económich.

Diuhen que en l' hospital hi han trobat sols vuyt malalts, alguns d' ells en vias de curació. Insisteixen en las escepcionals condicions de las ratas y altres animals com los gats pera contraure la peste, y en que l' estudi del baccillus de la mateixa dels empestats d' Oporto te iguals carácters que l' analisat á Bombay, presentant potser el d' Oporto una major virulencia.

Respecte á l' acció curative del suero antipestós no 's coneixen mes que resultats duptosos. De moment lo tractament que emplean los metjes d' Oporto pera intentar la curació de la peste 's reduheix en los primers dias á administrar als pacients purgants á basse de calomelans, y després se limitan á ordenar medis tónichs pera sostenir l' organisme del apestat.

—

Dintre poch los Gremis de Barcelona, publicarán una alocució als catalans, de quin document justificarán sa valenta actitut.

—

Desde Desembre de 1897 á Mars de 1898, abdos inclusiu, moriren en la isla de Cuba, los següents individuos naturals d' aquesta provincia:

Joseph Marcé Jan, Joan Llombart Amorós, Joseph Gomez Barrio, Joseph Figueras Miró, Joseph Frigolls Tarragó, Ramón Bana Baiges y Joseph Barceló Domenech.

—

Comunican de Bilbao dient que en vista de lo succehit dias enrera en la barra d' aquella ría ab motiu d' ostentar una bandera bizcaitarra una llanxa, lo comandant de Marina ha dirigit una comunicació als capitans, patrons y pilots dels barcos d' aquella matrícula, que no consentirá que ostentin en endevant dita bandera en cap lloch.

A aquest objecte los ha previngut que si usan dita bandera sens ánimo d' alterar l' ordre serán multats y embargada la bandera; en cás contrari serán presos formantselshi la corresponent causa.

—

Lo Govern nega 'ls rumors referents á la agitació carlista de las Vascongadas.

Las oposicions diuhen que 'l Govern propala aquestas noticias, fentlas servir de «papu» pera distriure l' atenció d' altras cosas y poguerse sortir del fangal en que 's troba.

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 924'81.

—

En recent telégrama que ha enviat lo senyor Silvela, se diu que 'ls telégrames redactats en catalá deuhen circular lo mateix que 'ls que están escrits en castellá.

Correpondencia particular de LO SOMATENT

Borjas del Camp 11 Septembre 1899.

Sr. Director de Lo Somatent.

Molt senyor meu: La festa major d' aquest bonich y pintoresch poble ha sigut enguany veritablement esplendorosa, la nombrosa afluencia de forasters donava á la vila un aspecte extraordinari, semblava que despertés del letargh dels dias anteriors y 'l repich de las campanas y la animació de la gent que hi acudía, ben bé ens anunciavan que la festa comensava. Seguint tradicional costum d' algunas encontradas de la nostra terra, lo dia avans de la festa major se corregué un bou que va ser capejat ab destresa y mort per lo jove En Pere Mari, distingintse en lo capeig los jovés Emilio Ruiz, Baltasar y Figueras, essent tots obsequiats ab varis paquets de puros, que desde 'l guarnit balcó de la Presidencia tiraren al improvisat «redondel».

Al vespre al poétich y religiós só de las campanas que feya concert ab lo tró de las carretillas y las notas de la banda, s' aná ab devota professó á cercar la Mare de Déu de la Riera á l' ermita del mateix nom produhint un efecte fantástich, y al ensemps encisador lo veure vindre de nit desde 'l peu de la colina aquell corteig que ab tant d' entussiasme portava la Santa Verge á la esglesia.

Al divendres, festivitat de la Mare de Deu hi hagué solemnials funcions relligiosas pronunciant l' excelent orador Rvnt. Dr. Soler un concís y hermós sermó, y á la tarde recorregué 'ls principals carrers del poble, una molt lluhida professó á la que hi assistí lo millor del jovent borjetá. A la nit á la plassa de l' Esglesia hi tocá la música y després que aquellas notas feriren l' espay no 's trigá gayre á sentirse la senyal de que s' anava á aviar un «moro de foch» que resultá espléndit. Y ara tením de fer constar aquí que sentirem molt, tant los forasters com los de la vila que degut á la precipitació en que foren aviats los fochs y á la costum de deixar anar després molts las carretillas com á final de festa, dispersant tota la gent; l' aplaudit y celebrat choro «L' Estel» se vegé privat de cantar unas bonicas pessas de son repertori. Si degut donchs á las circunstancias dels dias trafegosos de la festa, aquesta atractiva part dels festeigs no 's pogué cumplir, serveixelshi de satisfacció, lo greu que sapigué á tothom, de no poguer gaudir escoltantlos. Entre las altras festas dels demés dias, devém esmentar, lo cós, l' almoyna als pobres, lo pas de músicas pels carrers, lo teatre, los típichs envelats, etc. etc.

Pero lo que més contribuhí á la festa principal per las familias de Reus que hi assistiren, foren las reunions que 's donaren á casa de la molt distingida familia Figueras que infatigables sempre no perdessen medi ni ocasió pera prodigar tota classe d' obsequis áls molts forasters que hi hostatjaren; tant lo peculiar humorisme del simpátich Francisquet com l' amabilitat extrema de la senyoreta Mercé, D.ª Pilar y tots los demés germans feyan agradable l' estada en aquella ahont hi reberem infinitat d' atencions. Los jochs de societat, alternavan ab la conversa animada, y 'ls adoradors y adoradoras del Terpsícore pogueren moltas vegadas esplajarse en lo ball del Saló, amenisantho tot distingidas senyoretas que 's dignaren tocar lo piano y cantar, entre aquestas hem de posar en primer lloch á las senyoretas Borrás, (Juanita y Concha) cantant la primera entre altres cosas la melodiosa y sentimental «música proibita» que nosaltres per cert no li prohibiríam may, y la senyoreta Concha tingué la deferencia de complaurens ab fragments del Sumptuós Lohengrin, del melodiós Faust d' Aida, lo patriótich cant dels «Segadors», etc., etc., ab tant d' art y maestría que alló era ja tota una «soiree artistique». La senyoreta F. asquita Soler cantá uns preciosos «couplets» francesos ab molta gracia, així com també la Pepita Arresa que tocá unas bonicas pessas de piano; además d' aquestas simpáticas senyoretas adornavan la concurrencia las distingidas senyoretas Martí (Tecleta, Concha y Maria), Emilia Gavaldá, Rosina Pahi y altres quin nom sentím no recordar, essent totas cumplimentadas per molts joves de la vila y forasters, regnant allí sempre l' alegría, la satisfacció y l' esbarjo.

Avuy la vila ja ha tornat altre cop á sa habitual quietut, tothom satisfet y content d' haver gaudit la festa de la que nosaltres ne guardarém sempre molt grat recort.

M. V. B.

Secció oficial

Registre civil

del día 11 de Septembre 1899

Naixements

María de la Concepció Mercadé Biosca, de Albert y María.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Dolors Carbonell Oriol, 8 anys, Llovera, 43.—Joseph Morera Pullés, 82 anys, Camí de Riudoms, 20. —Pere Casas Roca, 71 anys, Arrabal de Robuster, 16. Francisca Trets Enclusa, 26 anys, Santa Teresa, 14.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Maurici.

Sant de demá.—La Exaltació de la Santa Creu.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	63'65	Cubas del 86	72'18
Orenses	11'60	Cubas del 90	60'12
S. Juan	'	Aduanas	'
Norts	50'90	Ob. 5 0[0 Almansa	87'
Fransas	44'35	Id. 3 0[0 Fransa	43'37
Filipinas	76'		
PARIS			
Exterior	61'30	Norts	'
GIROS			
París	23'35	Londres	31'15

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paíssos.

—

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'65	Aduanas	94'50
Exterior	'	Norts	50'60
Amortisable	'	Fransas	44'40
Cubas 1896	72'12	Orenses	11'60
Cubas 1890	60'	Obs. 6 0[0 Fransa	86'
Exterior París	61'45	Id. 3 0[0 »	43'25
GIROS			
París	23'35	Londres	31'15

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.	'	'	'
» dias vista	'	'	'
» »	'	31'	31'10
París 90 dias fetxa	'	'	'
París vista	'	23'	23 20
Marsella 60 dias vista	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	550		
Banch de Reus de Descomptes y Prestems		650	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyía Reusense de Tranvías			
Companyía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100	150		

—

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 10

De Vejer en 19 dias, llaut Arrogante, de 45 ts., ab tunyina, consignat á don Manel Rodriguez.

De Cardiff en 9 dias, vapor inglés Granada, de 606 ts., ab carbó mineral.

Despatxadas

Cap.

Entradas del dia 11

De Port Vendres, en 3 dias, goleta Joven Pepita, de 73 ts., ab becoys buyts, consignat á don Anton Mariné.

De Liorna y Marsella en 4 dias, vapor suech Norge, de 782 ts., ab tránzit, consignat als senyors Boada germans.

Despatxadas

Pera Gothemburg y escalas vapor suech Norge, ab efectes.

Anuncis particulars

COLEGI DE D.ª MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes corresponents á l' Instrucció primaria, elemental y superior, aixís com las referents á l' ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurá també classes de Música, Dibuix y Francés.

Ditas ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angela Maleras.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fácils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficsar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donará com á inmediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fí de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fisca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que l' seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus següents:

		Ptas'
Una lámpara incandescent de	*5 bujías*	*1'25*
" " " de 10	*"*	*1'75*
" " " de 16	*"*	*2'50*
" " " de 25	*"*	*3'75*
Preu del kilowat, hora.		*0'50*

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temém, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

Colegi de senyoretas

DIRIGIT PER

D.ª MARÍA CORTINA

Mestra Superior, baix la advocació de

Nostra Senyora de Misericordia

Lo dia primer d' Octubre s' obrirá aquest nou centre d' educació y ensenyansa, organisat conforme exigeixen las modernas teorías educativas, en lo que 's podrán estudiar, además de las materias que comprén la Instrucció primaria, las especials de tall y confecció de roba blanca, bordat, música, dibuix y francés comptant ab lo Professorat necessari pera la bona marxa de ditas ensenyansas.

Arrabal Santa Agna, núm. 45, segon pís

COLEGI DE SANT PERE DE REUS

DIRIGIT PER

PARES RELIGIOSOS

FILLS DE LA SAGRADA FAMILIA

Aquest Colegi admet pera la ensenyansa, alumnos interns, á mitja pensió, recomenats y externs regintse per las següents condicions.

Tota pensió, 45 pessetas.—Mitja pensió, 30 ptas. y Recomenats, 5 ptas.

Los preus generals d' ensenyansa son:

Per cada assignatura de segona ensenyansa, 5 pessetas.—Per id. id. de Comers, 5 ptas —Classe Superior, 5 ptas —Id Elemental 3 ptas.—Id. Párvuls, 2 ptas.

Classes d' adorno.—Solfeig y piano, 5 ptas.—Dibuix, 3 ptas.—Pintura, 4.—Gimnasia, 3 ptas.

Resultat obtingut en los exámens de 2.ª ensenyansa del present curs académich en l' Institut d' aquesta:

Sobressalients, 27.—Notables, 37.—Bons, 24.—Aprobats, 33.—Suspensos, 0.

Premis y mencions obtingudas en las oposicions

Premi d' Historia Universal, Francisco Olives Simé.—Id d' Aritmética y Comptabilitat, Miquel Domingo Bonet. —Menció de Física y Química, Joseph María Sastre Piqué.—Id de Agricultura Francisco Casals Boix.—Id. de Historia Universal, Joseph Domenech Amposta.—Id. de Geografía, Miquel Domingo Bonet.—Id de Geometría, Joseph Domenech Amposta.—Id de Religió, Manuel Bartemeu Segimon.

Alumnos que han obtingut lo grau de Batxiller

Ricardo Boquer Agulló, Francisco Casals Boix, Francisco Naranjo Llevaría, Rafel García Trujillo, Joseph Güell Armadá, Joseph Ferrer Pascual, Francisco Just Crivillé y Julio Pascual Bargalló.

Lo dia primer de Septembre quedarán obertas las classes preparatorias pera la segona ensenyansa y comers.

Reus 24 d' Agost de 1899.—Lo P. Director.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Telégramas

Madrid 12.

Lo discurs pronunciat pel Sr. Romero Robledo en los Jochs Florals de Ronda fou eminentment polítich y una repetició de las frases y conceptes continguts en sos discursos parlamentaris. Terminá sa peroració declarantse inclinat á defensar los poders colectius.

—L' Ajuntament y la Cambra de Comers de Valencia han acordat solicitar del gobern un concert económich. Avuy se celebrará una reunió de propietaris y d' altras entitats ab lo mateix objecte.

—S' assegura que aviat caurá lo Gabinet portugués.

L' actual estat de cosas, diuhen los despaigs, no pot allargarse.

De no modificarse 'l gobern sobrevindrían grans aconteixements.

—De Tolosa telegrafían que 'ls carlistas s' agitan extraordinariament.

Los ánims están excitadíssims y en tot arreu se consideran inevitables grans disturbis.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	7'01 m.
8'41 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
12'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes do 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4,43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilanova
4'43 m.	» » » » » » »	9'41 m.	» Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe......	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase.....	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2).	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'15 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe:	9'45 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.

Institut de segona ensenyansa de Reus

La matrícula ordinaria pera 'l vinent curs académich de 1899 à 1900, quedará oberta en la Secretaría d' aquest Institut desde 'l 15 al 30 del vinent mes de Setembre de nou á dotze del matí.

Lo período de matrícula extraordinaria compendrá desde 'l primer al 31 del següent Octubre, devent los alumnos satisfer dobles drets dels senyalats pera la matrícula ordinaria.

Los alumnos satisfarán vuyt pessetas per cada assignatura, los sellos móvils necessaris y 'ls corresponents al impost tranzitori de 20 per 100 sobre l' import total de la matrícula de cada alumno. Satisfarán además duas pessetas cincuanta céntims per drets d' inscripció.

Los alumnos que han de cursar lo primer y segon any, abonarán los drets de matrícula per grupos de tres assignaturas.

Los alumnos majors de 14 anys d' edat presentarán al temps d' inscriurers, la cédula personal y 'ls que ingressin per primera vegada, presentarán també sa partida de naixement.

Pera esser admés á cursar la segona ensenyansa, l' aspirant necessitará acreditar haver cumplert deu anys de edat.

Los examens extraordinaris y d' ingrés se verificarán dins de la segona quinzena del vinent mes de Setembre, anunciantse ab la deguda anticipació en lo tauló d' Edictes del Establiment.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa puqlich pera general coneixement.

Reus 19 d' Agost de 1899.—Lo Secretari, Joan de Deu Carreras.

Ferrocarril economich de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde primer de Septembre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 5'45, 9'00 matí, 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 7'21 y 10'49 matí, tarde 1'45, 3'15, 4'30, 6'03 y 7'25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 28 d' Agost de 1899.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc;** seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydados de que deuhen ser objecte los céllers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, perá que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**

Publicacions regionalistas que 's reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya», «La Nació Catalana», Quinzenali de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzenari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatre Barrás», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskazale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya).—«El Eco del Guadalope», setmanari de Alcañiz (Aragó).

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — SOLUBLES AL CITRAT

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més económich, lo més eficás, lo més duráder baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA